

Sats på ammeku du også!

Fakta Midsundstad

- 200 daa fulldyrket til eng
- 200 daa beite
- 50 daa potet
- 20 ammekyr
- Vekstskifte: grønnfôr m gjenlegg, eng 2 år, grønnfôr, potet

Fakta Gjerdrum

- 100 daa fulldyrket til eng
- 200 daa korn
- 50 daa potet
- 14 ammekyr
- 40 øko slaktegris
- Vekstskifte: grønnfôr m gjenlegg, eng 2 år, korn, potet.

Leveringsvilkår øko-slakt

hentet fra www.nortura.no.

- Ung okse, kastrat, kvige og ung ku har en merpris på kr 4,- per kg inkludert i avregningsprisen.
- For okse og ku er merprisen kr 3,-
- "Økologisk oksetillegg" for ung okse og kastrat med vekt fra 225,1 til 350,0 kg når slakteklassen er O- eller bedre og fettgruppen er fra 1+ til og med 3- har satsene:
 - Halvår fra uke 1 til 26: 2,50 kr/kg.
 - Halvår fra uke 27 til 52: 1,00 kr/kg.
- Dyra må meldes inn minst 3 uker på forhånd og det utbetales et innmeldingstillegg på kr 2,25 pr kg
- Tilleggene utbetales ikke på nødslakt og hasteslakt.

Gudmund Gjerdrum t.v. og Halvor Midsundstad ønsker at flere skal satse på økologisk ammekuproduksjon.

Dette er en oppfordring fra Halvor Midsundstad og Gudmund Gjerdrum, som jeg møter hjemme hos Halvor på garden Solgløtt, en vakker plett i Våler. Vi skal snakke om ammeku og mulighetene i produksjonen. Halvor har drevet med denne produksjonen i mange år, mens Gudmund er nyoppstartet, med ku fra blant annet Halvor.

Stein Jørgensen | Hedmark Forsøksring

Halvor er talefør og setter i gang før jeg får stilt spørsmål, veldig greit å være "journalist" her. Halvor ønsker mer fokus på ammekuproduksjon og selvsagt da omkring Aberdeen Angus, som er hans store lidenskap.

Godt egnet til økodrift

Halvor mener Aberdeen Angus er dyr som passer veldig godt i økologisk drift. De utnytter grovfôret veldig godt og trenger veldig lite kraftfôr. De er også gode kulturlandskapspleiere, er snille med gjerder og utnytter beite godt. I Våler har de slitt noe med rovdyr, ammeku er enklere å ha på innmark enn sau og passer derfor godt i området. Andre fordeler med Angus er lette kalvinger, god marinering på kjøttet og at dyra er sterke og robuste.

Viktig med gode beiter

Driftsopplegget skal Gudmund og Halvor prøve å kjøre ganske likt: Dyra slippes på beite så fort det er tilrådelig. Det er viktig med tidlig vårbeiting og høstbeite med tanke på ugrasbekjempelse. Det kalves på vinter/vår og da er det viktig at dyra, og ikke minst kalvene, har gode vårbeiter. Det gir kalvene en god start og en god tilvekst. De prøver å få til en beitesesong på 5 mnd. Dyra sorteres på beite etter alder, kjønn, og for ikke å glemme tilstanden på beite. Oksene tas inn tidligere enn de andre og føres opp. Halvor beiter mest mulig på innmarksbeite, men beiter også noe fulldyrka eng som en del av ugraskampen. Gudmund må foreløpig beite en del eng, han har planer om å rydde beiter blant annet i et seterområde.

Fokus på næringsbalanse

Det gjødsels ikke i engåra. Talle er

ikke det beste å kjøre rett på enga, sier Halvor. De gjødsler derfor opp jorda i potet og grønnfôråra. Når det tilleggsføres på innmark, gjøres ikke dette på fast sted for å få spredd gjødsla litt over alt. I tillegg gjødsler jo dyra der de går.

Halvor ønsker å bruke mest mulig av fôret som høstes i fjøset, for å få igjen gjødsel. Prinsippet hans er: høster de gras et sjøl får de drite hvor de vil, men hvis han høster det til dem vil han ha gjødsel tilbake.

Det viktigste for disse karene, er å ha et godt vekstskifte der næringsbalansen er i orden. Det har fungert veldig bra selv på den sandige jorda i Våler. Jeg har sett avlingen og har gått i enga til Halvor. Enga er tett og fin, det er nesten ikke ugras å spore. Det skyldes nok en dyktig agronom og det korte omløpet på enga.

Muligheter for flere?

Ammeku bør være noe å tenke på for flere økobønder og andre som ønsker å legge om. Økologisk drift forutsetter en god del belgvekster i vekstskifte. Dette gir muligheter for å produsere mye godt grovfôr til storfe. Vi har underdekning av storfekjøtt i Norge og spesielt øko-kjøtt, så dette er en mulighet flere bør benytte, sier Halvor.

Jungeltelegrafen gjør jobben

Halvor og Gudmund leverer dyra til Nortura hvor de blir slaktet. De fleste dyra blir tatt i retur og skjært ned på Brovold, et lite "slakteri og pølsemakeri" på Stange i Hedmark. Halvor tar i mot bestillinger hjemme, men kjøttet blir pakket og sendt til kunden fra Brovold. Noen henter også hjemme hos Halvor.

Markedsføringa har det ikke vært nødvendig å jobbe med, her har

Aberdeen Angus er dyr som passer godt i økologisk drift, de utnytter grovfôret godt og trenger lite kraftfôr. Det kalves på vinter/vår og da er det viktig at dyra, og ikke minst kalvene, har gode vårbeiter.

jungeltelegrafene gjort jobben. Halvor viser meg kundelista si og den er laaaang. Halvor sier at det er litt tilfredsstillende og trivelig å ha direkte kontakt med dem som spiser produktene som han produserer. Det forteller han at økologisk kjøtt er etterspurt blant alle mennesker og ikke bare er motefenomen blant de kule folka fra byen.

Gudmund har på sikt lyst til å prøve å gjøre slaktejobben hjemme, men innser samtidig at dette er langt frem. Det verste er å sende dyra hjemmefra for å bli avlivet, begge disse bøndene er enig om at dyras velferd må komme først.

Økning i salg og priser

Nortura sin satsing på øko-kjøtt er jo stigende, sier disse to aktive bøndene. Vi tror likevel at de ikke tør helt enda fordi det er for få produsenter som har satset på øko-kjøtt. Halvor viser meg

innmeldingssiden til produsentene i Nortura. Det er en sørgelig lesning, de eneste dyra som er registret, er de tre som Halvor har meldt inn.

Nortura BA har bygd opp en produktserie innenfor storfekjøtt med økologiske kjøttprodukter. Disse markedsføres ved siden av de ordinære produktene. Det satses på økologisk og tilgangen til øko-kjøtt viser en moderat økning fra 2006. Nortura økte prisen til produsent høsten 07, og det vil forhåpentligvis være med å stimulere til økt produksjon. Gilde salg i Nortura melder om økt salg i 2007 med rundt 80 % til dagligvare og storkjøkken. Det jobbes med design på pakninger og med å få nye produkter ut på markedet.

Til tross for denne satsingen, er det langt frem til målet er nådd. I 1. halvår 2007 var kun 0,98 % av slaktet storfe økologiske. Det er en økning på

0,10 % fra 2006. I Hedmark utgjør det økologiske slaktet 1,98 % i 1. halvår i 2007 av total mengde slakt. Av totalt slaktet øko-kjøtt, ble 38 % omsatt som økologisk i 2007. I tillegg blir mye omsatt privat.

Halmhus gir ly

Vi avslutter denne lille praten med å ta en tur ut å se på hvordan dyra har det i frilufta oppe hos Gudmund. Han har satt opp et enkelt halmhus nede på jordet. Her har dyra fine liggeplasser og bra ly i surt vær. Dyra ser ut til å trives og er veldig rene og fine. Eneste problemet, sier Gudmund, er at mindre av gjødsla blir tatt vare på. Han må på sikt prøve å finne løsninger på det. Jeg tror at med oppfinnsomheten til disse to karene, vil ikke det by på problemer.

stein.jorgensen@lfr.no

